

Telšiai
2013.04.13
Juvana Kigaitė

TELŠIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURO 2018 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

I. BENDROJI DALIS

1.1. Telšių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras (toliau – Biuras) savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos įstatymais, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais, Telšių rajono savivaldybės tarybos sprendimais, Administracijos direktoriaus įsakymais bei Biuro nuostatais.

Pagrindinis Biuro veiklos tikslas – rūpintis Savivaldybės gyventojų sveikata, vykdyti Savivaldybės teritorijoje Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais reglamentuojamą savivaldybių visuomenės sveikatos priežiūrą, siekiant mažinti gyventojų sergamumą ir mirtingumą, gerinti gyvenimo kokybę, teikiant kokybiškas visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas.

Nuolatinė Telšių r. savivaldybės gyventojų sveikatos stebėseną, informacijos sklaidą gyventojams apie sveikatos rizikos veiksnius, pagal galimybes jų paplitimo populiacijoje mažinimas bei bendruomenės narių sveikos gyvensenos įgūdžių ugdymas, propagavimas, neinfekcinių ligų ir traumų profilaktika, kontrolė yra pagrindinės prevencinės gyventojų (vaikų, jaunimo, suaugusiųjų) sveikatos išsaugojimo ir stiprinimo priemonės, naudojamos 2018 m. Biuro programoje užsibrėžtiems uždaviniams įgyvendinti. Siekiant sumažinti sergamumą ir mirtingumą nuo širdies ir kraujagyslių sistemos ligų, ypač didelis dėmesys buvo skiriamas gyventojų fizinio aktyvumo skatinimui, sveikos gyvensenos mokymui, vaikų sveikos gyvensenos įgūdžių ugdymui.

1.2. Biuras atliko šias veiklas (teikė paslaugas):

1.2.1. Vykde visuomenės sveikatos stebėseną (monitoringą), surinko išsamią informaciją apie Savivaldybės gyventojų visuomenės sveikatos būklę, sveikatos rizikos veiksnius ir ją remiantis suplanavo bei įgyvendino Savivaldybės visuomenės sveikatos stiprinimo priemones;

1.2.2. Organizavo visuomenės sveikatos stiprinimą bendruomenėse įtraukdamas į šią veiklą bendruomenę ir socialinius partnerius;

1.2.3. Vykde vaikų ir jaunimo visuomenės sveikatos priežiūrą, koordinavo visuomenės sveikatos priežiūros specialistų, dirbančių bendrojo lavinimo mokyklose, ikimokyklinio ugdymo įstaigose veiklą;

1.2.4. Pagal kompetenciją organizavo alkoholio, tabako ir psichotropinių medžiagų vartojimo profilaktiką;

1.2.5. Pagal kompetenciją organizavo lėtinių neinfekcinių ligų, nelaimingų atsitikimų ir traumų prevenciją;

1.2.6. Pagal kompetenciją organizavo užkrečiamųjų ligų profilaktiką;

1.2.7 Vykde kitas įstatymų nustatytas visuomenės sveikatos priežiūros funkcijas.

II. ŽMOGIŠKIEJI IŠTEKLIAI

2.1. Biuro struktūra, darbuotojų pareigybių sąrašas yra suderintas su steigėju, etatų normatyvai yra patvirtinti Telšių rajono savivaldybės tarybos 2016 m. gruodžio 28 d. sprendimu Nr. T1-448 „Dėl biudžetinės įstaigos Telšių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro didžiausio leistino darbuotojų pareigybių skaičiaus nustatymo“. Iš viso yra patvirtinta 19,75 etatų.

2.2. Biuro etatų skaičius 2018 m. gruodžio 31 d. (1 lentelė).

1 lentelė. Visuomenės sveikatos biuro struktūra.

Pareigybės	Etatų skaičius	Darbuotojų skaičius
Direktorius	1	1
Visuomenės sveikatos priežiūros specialistai biure: visuomenės sveikatos stiprinimo specialistas visuomenės sveikatos stebėsenos specialistas vaikų ir jaunimo sveikatos priežiūros specialistas	3 1 1	6*
Visuomenės sveikatos priežiūros specialistai, vykdantys sveikatos priežiūrą ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo ir profesinio mokymo įstaigose	13,75	18
Iš viso:	19,75	26*

* Nurodomas bendras darbuotojų skaičius (su asmenimis, kurie yra „Vaiko priežiūros atostogose“)

III. BIURO FINANSAVIMAS

3.1. Biuro finansavimo šaltiniai: savivaldybės biudžeto lėšos, valstybės biudžeto lėšos (specialioji dotacija valstybinėms funkcijoms atlikti), aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšos, lėšos už prekes ir paslaugas. 2018 m. bendras Biuro finansavimas sudarė **211 400,00** Eur (2 lentelė).

2 lentelė. Biuro finansavimas

Finansavimo šaltiniai	Paskirtis	Suma (Eur)
Savivaldybės biudžeto lėšos	Darbo užmokestis	31 000,00
	Soc. draudimo įmokos	9 700,00
	Iš viso:	40 700,00
Valstybės biudžeto lėšos (specialioji dotacija valstybinėms funkcijoms atlikti)	Ugdymo įstaigų visuomenės sveikatos priežiūros specialistai	
	Darbo užmokestis	66 700,00
	Soc. draudimo įmokos	20 700,00
	Medikamentai	1 200,00
	Transporto išlaikymas	400,00
	Ūkinio inventoriaus įsigijimo išlaidos	2 000,00
	Kvalifikacijos kėlimas	200,00
Komandiruotės	700,00	

	Informacinių technologijų prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos	1 200,00
	Kitos prekės ir paslaugos	10 800,00
	Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto nuoma	200,00
	Viso:	104 100,00
	Biuras	
	Darbo užmokestis	40 500,00
	Soc.draudimo įmokos	12 400,00
	Ryšių paslaugos	400,00
	Transporto išlaikymas	900,00
	Informacinių technologijų prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos	700,00
	Komandiruočių	100,00
	Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto nuoma	1 000,00
	Kvalifikacijos kėlimas	500,00
	Komunalinės paslaugos	1 000,00
	Ūkinio inventoriaus įsigijimo išlaidos	500,00
	Kitos prekės ir paslaugos	5 300,00
	Viso:	63 300,00
	Iš viso:	167 400,00
Telšių rajono savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšos (maudyklų vandens monitoringas)	Kitos prekės ir paslaugos	1 500,00
Visuomenės sveikatinimo projektų ir programų rėmimas	Kitos prekės ir paslaugos	1 500,00
	Iš viso:	3 000,00
Pajamos už prekes ir paslaugas	Kitos prekės	300,00
	Iš viso:	300,00
Iš viso:		211 400,00

3.3. Lėšos panaudotos:

3.3.1. Išmokėtas darbo užmokestis ir socialinio draudimo įmokos;

3.3.2. Lėšos panaudotos lektorių autorinėms sutartims apmokėti, publikuoti straipsniams rajoninėje spaudoje, renginiams ir kt.

3.3.3. Prekių įsigijimui: mokomosioms priemonėms, kanceliarinėms prekėms, pirmosios medicinos pagalbos rinkiniams, medikamentams ir kt.

3.3.4 Kitoms paslaugoms: vandens mėginių tyrimams, transporto paslaugoms, ryšių paslaugoms.

IV. 2018 METAIS PARENGTOS BIURO VEIKLOS ATASKAITOS

4.1. Parengtos Valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos (I, II, III, IV ketv.) 2018 metų Telšių savivaldybės biudžetui skirtos vykdyti mokinių visuomenės sveikatos priežiūros, visuomenės sveikatos stiprinimo ir stebėsenos funkcijas, panaudojimo vertinimo kriterijų ataskaitos.

4.2. Parengta Sveikatos ugdymo ir mokymo 2018 m. ataskaita Nr. 41-1- sveikata.

4.3. Parengta „Vaikų dantų ir žandikaulių būklės 2017 m. ataskaita“.

4.4. Parengta Telšių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro 2018 m. veiklos ataskaita.

4.5. Parengta 2018 metų Telšių rajono savivaldybės maudyklų vandens kokybės ataskaita (pateikta Telšių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro tinklalapyje)

4.6. Parengta 2018 metų personalo ataskaita Nr. 3.

4.7. Telšių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro stebėsenos ataskaita už 2017 m.

4.8. 2018 metų širdies ir kraujagyslių ligų rizikos grupės asmenų sveikatos stiprinimo programos vykdymo ataskaita.

4.9. Telšių rajono savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigas lankančių vaikų profilaktinių sveikatos patikrinimų 2018-2019 m. m. duomenų analizė.

V. BIURO VEIKLA

Pagrindinė Biuro veiklos sritis — Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais reglamentuojamų savivaldybės visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų organizavimas ir teikimas fiziniams ir juridiniams asmenims Telšių rajono savivaldybės teritorijoje. Biuro veikla organizuojama ir vykdoma pagal biuro veiklos programą.

Vaikų ir jaunimo sveikatos stiprinimo veikla yra vykdoma 31 Telšių rajono ugdymo įstaigoje ir 5 jų skyriuose t.y. 1 profesinėje mokykloje (1-skyrius), 8 ikimokyklinio ugdymo įstaigose (lopšeliuose-darželiuose) ir 22 bendrojo ugdymo mokyklose bei jų skyriuose. Visuomenės sveikatos priežiūros specialistai, vykdantis sveikatos priežiūrą mokyklose ir/ ar ikimokyklinio ugdymo įstaigose savo darbe vadovaujasi Lietuvos Respublikos teisės aktais, Telšių rajono savivaldybės tarybos sprendimais, Telšių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro nuostatais, Biuro direktoriaus įsakymais, darbo tvarkos taisyklėmis, pareiginiiais nuostatais bei ugdymo įstaigos visuomenės sveikatos priežiūros veiklos planu, kurį rengia kartu su įstaigos bendruomene, atsižvelgiant į ugdymo įstaigos poreikius ir vykdomos visuomenės sveikatos priežiūros

nacionalinius ir vietos prioritetus. Planas yra derinamas su Biuro vadovu. Visuomenės sveikatos priežiūros planas yra sudedamoji ugdymo įstaigos metinės veiklos programos dalis.

Visuomenės sveikatos priežiūra ugdymo įstaigose apima šias visuomenės sveikatos priežiūros specialisto funkcijas:

I. Mokinių sveikatos stebėseną:

1) duomenų apie Mokinių sveikatos būklę rinkimą, kaupimą ir analizavimą t.y. informaciją apie kasmetinius mokinių sveikatos profilaktinius patikrinimus suveda į Vaikų sveikatos stebėsenos informacinę sistemą (VSSIS), analizuoja kitus rodiklius, informaciją apibendrina ir pristato ją ugdymo įstaigų bendruomenei, suinteresuotoms institucijoms, koordinuoja ASPĮ specialistų rekomendacijų dėl vaikų sveikatos įgyvendinimą ir kt.);

2) pagal kompetenciją užkrečiamųjų ligų (pedikuliozės, niežų) epidemiologinės priežiūros vykdymą (pagal rekomenduojamą grafiką arba esant poreikiui);

II. Sveikos gyvensenos įgūdžių ugdymą:

1) konsultavimą, informavimą visuomenės sveikatos klausimais (konsultacinės pagalbos teikimas kūno kultūros mokytojams komplektuojant fizinio ugdymo grupes, sudarant fizinio pajėgumo grupių sąrašus, pagal galimybes budint sporto renginiuose, dalyvaujant mokyklos vaiko gerovės darbo grupėse, konsultavimas tėvų, mokinių ir kt.);

2) Mokinių sveikatos stiprinimo priemonių ir Mokyklos aplinkos sveikatinimo priemonių įgyvendinimą t.y. sveikatos mokymo ir ugdymo priemonių (pokalbių, pamokų, diskusijų, paskaitų, klasės valandėlių, praktinių užsiėmimų, stendų, straipsnių, informacinės padalomosios medžiagos) mokiniams, ugdymo įstaigos bendruomenei organizavimas sveikos gyvensenos temomis).

III. Visuomenės sveikatos rizikos veiksnių stebėseną ir prevenciją:

1) maitinimo organizavimo priežiūros vykdymą (mokinių maitinimo organizavimo tvarką prižiūrintis specialistas vieną kartą per savaitę tikrina, kad maitinimas būtų organizuojamas pagal ugdymo įstaigos vadovo ar jo įgalioto asmens patvirtintus valgiaraščius ir užkandžių asortimento sąrašus, pildo „Valgiaraščio ir mokinių maitinimo atitikties“ žurnalą);

2) ugdymo įstaigos aplinkos atitikties visuomenės sveikatos priežiūros teisės aktu, reglamentuojančių vaikų sveikatos priežiūrą, sveikatos saugą ir stiprinimą, reikalavimams vertinimą.

3) pirmosios medicinos pagalbos teikimą ir koordinavimą;

Siekiant stiprinti Telšių rajono savivaldybės vaikų ir jaunimo sveikatą, formuoti teisingą jų požiūrį į savo sveikatą, jos išsaugojimą, ugdyti sveikos gyvensenos įgūdžius teikiant kokybiškas visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas, 2018 m. ugdymo įstaigų bendruomenių informavimas, konsultavimas įvairiais visuomenės sveikatos klausimais, mokinių (vaikų) sveikos gyvensenos mokymas buvo organizuojamas ir vykdomas pagal Telšių r. savivaldybės visuomenės sveikatos

biuro išskirtas prioritetines sritis, atsižvelgiant į vaikų sergamumą, rizikos veiksnių paplitimą bei ugdymo įstaigų poreikius, susijusius su sveikatą stiprinančių programų („Sveikatos ugdymo bendroji programa“, „Rengimo šeimai ir lytiškumo ugdymo programa“, „Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos programa“), projektų („Sveikatiada“, „Mažųjų olimpiada“ ir kt.) įgyvendinimu.

2018 metais organizuotas buvo organizuotas jubiliejinis „Sveikatą stiprinančių mokyklų banga per Lietuvą“ renginys „Jokių kliūčių“.

2018 m. vykdyti tyrimai „Ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo mokyklų, maisto kokybės ir subalansuoto maitinimo kontrolė Telšių rajone 2018 m. ir „Tabako gaminių, elektroninių cigarečių prevencijos bei narkotinių medžiagų aplinkos tyrimo ugdymo įstaigose“.

Visuomenės sveikatos stiprinimas savivaldybės bendruomenėje

Įgyvendinant Visuomenės sveikatos stiprinimą Telšių rajono savivaldybės bendruomenėje t.y. didinant Telšių rajono gyventojų informuotumą apie užkrečiamųjų ligų profilaktiką, lėtinių neinfekcinių ligų pagrindinius rizikos veiksnius, jų korekciją, skatinant aktyvesnę, sveikesnę gyvenimo būdą, formuojant tinkamas sveikos gyvensenos nuostatas bei ugdant sveikos gyvensenos įgūdžius, Telšių rajono savivaldybės bendruomenėje buvo inicijuojamos ir organizuojamos įvairios prevencinės sveikatos stiprinimo priemonės įvairioms gyventojų grupėms. Visuomenės sveikatos stiprinimas Telšių rajone buvo vykdytas pagal Telšių r. savivaldybės visuomenės sveikatos biuro 2018 metų veiklos programą, kuri buvo parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 4 dalimi, Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymu, Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymu, Lietuvos Respublikos sveikatos stebėsenos (monitoringo) įstatymu, Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymu ir kitais teisės aktais bei Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos rekomendacijomis. Remiantis Telšių r. savivaldybės visuomenės sveikatos biuro 2017 metų stebėsenos ataskaita, prevencinė sveikatos stiprinimo veikla buvo orientuota į šias prioritetines sritis:

1. Išorinės mirties priežastys: savižudybės, nukritimai, transporto įvykiai.
2. Sergamumas tuberkulioze.
3. Kūdikių maitinimas motinos pienu Telšių rajone.

Iš vykdytos sveikatos stiprinimo veiklos, būtų galima išskirti šiuos 2018 metų renginius:

1. Nemokamos mankštos 2018 m. sausio - balandžio, spalio – gruodžio mėn. (120 užsiėmimų, apie 5000 dalyvių).
2. 2018 m. gegužės mėn. dviračių žygis aplink Masčio ežerą.

4. „Sveikas senėjimas“ – mankštos baseine vyresnio amžiaus žmonėms 2018 m. sausio - balandžio, lapkričio - gruodžio mėn. (21 užsiėmimas, 412 dalyviai).
5. Mokymai būsimesiems tėveliams 2018 m. kovo - balandžio ir spalio - lapkričio mėn. (2 mokymų ciklai: 12 paskaitų, 2 ekskursijos po akušerijos ginekologijos skyrių).
6. Renginiai skirti Jungtinių Tautų, Pasaulio sveikatos organizacijos ir Lietuvos Vyriausybės atmintinoms dienoms paminėti.
8. Nuo 2018 m. rugpjūčio 1 d. pradėtas įgyvendinti ES Struktūrinių fondų, savivaldybės biudžeto ir valstybės biudžeto lėšų finansuojamas projektas „Sveikatos netolygumų mažinimas Telšių rajone, vykdant traumų ir nelaimingų atsitikimų profilaktiką“ (projekto kodas: 08.4.2-ESFA-R-630-81-0003). Įsigytas mokomasis gaivinimo manikenas su veiksnių vadovu. Įvykę viešieji pirkimai ir pasirašyta sutartis dėl automobilio įsigijimo (laukiama, kol bus pristatytas). Vyko informaciniai ir šviečiamieji renginiai streso, psichoaktyvių medžiagų vartojimo, atsakingos tėvystės, patyčių, pirmosios pagalbos temomis. Taip pat vyko praktiniai užsiėmimai, skirti vyresnio amžiaus 55+ sužalojimų dėl nukritimų prevencijai, t.y. mankštų ciklai su kineziterapeute.

Visuomenės sveikatos priežiūros specialistės ir biure dirbančios specialistės (visuomenės sveikatos stiprinimo, visuomenės sveikatos stebėsenos ir vaikų ir jaunimo sveikatos priežiūros specialistės dalyvavo šiose kvalifikacijos tobulinimo kursuose, mokymuose ir seminaruose:

1. „Savivaldybės gyventojų gyvensenos tyrimo metodologiniai aspektai“;
2. „Vaikų sveikata kintančioje aplinkoje“;
3. „Vaikų burnos sveikatos aktualijos“;
4. „Erkių platinamos ligos ir tuberkuliozė“;
5. Kiti seminarai ir mokymai.

Savivaldybės visuomenės sveikatos stebėseną (monitoringą)

1. 2018 metų pradžioje Telšių rajone gyveno 40 682 gyventojai, t.y. 1243 gyventojais mažiau nei 2017 m. Neigiamus gyventojų skaičiaus pokyčius galima sieti su neigiamu migracijos saldo (965), neigiamu natūraliu gyventojų prieaugiu (278).

2. Didžioji dalis Telšių r. gyventojų 2017 m. (56,28 proc. visų mirusių) mirė nuo kraujotakos sistemos ligų. Mirtys nuo piktybinių navikų sudarė – 21,8 proc., mirtys nuo išorinių priežasčių – 6,66 proc., nuo kvėpavimo sistemos ligų – 4,1 proc., virškinimo sistemos ligų – 4,4 proc.

3. 2017 m. pradžioje Telšių r. didžiausią gyventojų dalį sudarė 18-44 m. – 30,88 proc., 45-64 m. – 29,79 proc. ir 65 m. ir vyresni – 21,00 proc. asmenys, mažiausią dalį 0-18 m. – 18,31 proc. asmenys.

4. 2017 metais didžiausias gyventojų sergamumas buvo kvėpavimo, jungiamojo audinio ir skeleto – raumenų bei nervų sistemos ligomis. Iš jų kvėpavimo sistemos ligų bendrasis sergamumo rodiklis buvo žemesnis už šalies ir apskrities sergamumo rodiklį.
5. Psichikos ir elgesio sutrikimai, nervų sistemos, virškinimo sistemos, jungiamojo audinio ir skeleto sistemos ligos viršijo šalies sergamumo šiomis ligomis rodiklius.
6. Telšių rajono savivaldybėje nedarbo lygis nuo 2011 metų mažėjo. 2013 m. registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis siekė 12,2 proc., 2014 m. - 9,8 proc., 2015 m. – 8,0 proc., 2016 m. – 7,4 proc., 2017 m. – 7,2 proc.
7. Iš viso 2018 m. per maudymosi sezoną Telšių rajono savivaldybės paplūdimiuose buvo atlikti 28 suplanuoti ir 1 papildomas mikrobiologiniai tyrimai. Iš Germanto bei Lūksto vandens telkinių paimta po 8 vandens mėginius, iš Masčio ežero vandens telkinio buvo paimta 11 vandens mėginių.
8. Tyrimų rezultatai parodė, kad rugsėjo 3 d. paėmus vandens tyrimus iš Masčio ežero (ties Butkų Juzės g.), žarninių enterokokų skaičius viršijo leistinas higienos normos ribas. Apie vandens taršą gyventojai buvo informuoti ir kol bus atlikti papildomi tyrimai nerekomenduojama maudytis. Po pakartotinių tyrimų vanduo buvo švarus. Kiti maudyklų vandens kokybės rodikliai atitiko Lietuvos higienos norma HN 92:2007 „Paplūdimiai ir jų maudyklų vandens kokybė“ reglamentuotus vandens kokybės reikalavimus ir juose maudytis buvo galima. Nuolaužų, plūduriuojančių medžiagų, dervų likučių, stiklo, plastiko, gumos ir kitų liekanų per maudymosi sezoną nebuvo pastebėta.
9. Vadovaujantis Lietuvos Higienos normomis HN 92:2018 “Paplūdimiai ir jų maudyklų vandens kokybė”, 4 priedu, vieną kartą per mėnesį iki maudymosi sezono pradžios ir kas mėnesį maudymosi sezono metu buvo tiriamas paplūdimių smėlis. Kirminų kiaušinėlių ir lervų neapatikta.
10. 2017 m. 10 000 Telšių r. gyventojų teko: gydytojų – 24,8, šeimos gydytojų – 6,2, slaugytojų – 72,8, odontologų – 9,1, vidaus ligų gydytojų – 4,9, chirurgų – 1,97, akušerių, ginekologų – 1,97. Telšių r. gyventojų aprūpinimas medicinos personalu, išskyrus šeimos gydytojų skaičių, yra didesnis nei Telšių apskrities rodikliai, bet mažesni nei Lietuvos.
11. 2017 m. Telšių r. socialines pašalpas gavo 1146 asmenys. Nuo 2013 m. gaunančių socialines pašalpas skaičius ženkliai sumažėjo.
12. Ligos pašalpos atvejų skaičius nuo 2013 m. išlieka panašus. 2017 m. vienam apdraustajam teko 11,5 apmokėtų laikino nedarbingumo dienos. Tai daugiau nei Lietuvos ir Telšių apskrities rodikliai.

Visuomenės sveikatos biuro 2018 m. ataskaitą parengė: visuomenės sveikatos stiprinimo specialistė Dovilė Mickutė, tel. 8 (444) 60155, el. p. dovile.mickute@telsiurvsb.lt, visuomenės sveikatos stebėsenos specialistė Sandra Valančienė, tel. 8 (444) 60155, el. p. s.valanciene@telsiai.lt